

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/12/2022
Identifikačné číslo spisu:	1214213501
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1214213501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BYTOSPOL S.S., s.r.o., so sídlom Drieňová 11, Bratislava, IČO: 35 774 363, zastúpenej advokátom JUDr. Štefanom Čakvárim, Vázovova 9/a, Bratislava, proti žalovaným 1/ F. V., bytom Z. XX, V., 2/ C. I., bytom Z. XX, V., 3/ R. I., bytom Z. XX, V., 4/ Ing. W. B., bytom P. 2, N., 5/ V. M., bytom Z. XX, V., 6/ U. M., bytom Z. XX, V., 7/ PhDr. U. U., bytom Z. XX, V., 8/ R. P., bytom Z. XX, V., 9/ U. X., bytom Z. XX, V., 10/ M. X., bytom Z. XX, V., zastúpeným advokátom JUDr. Pavlom Čičmancom, Prievozská 14/A, Bratislava, o zaplatenie 38 730,60 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 19C/323/2014, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. decembra 2020 sp. zn. 7Co/227/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. decembra 2020 sp. zn. 7Co/227/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 30. apríla 2019 č. k. 19C/323/2014-703 zaviazal jednotlivých žalovaných zaplatiť žalobcovi bližšie určené sumy spolu s úrokmi z omeškania (výrok I. až VII.) a žalobcovi priznal voči jednotlivým žalovaným náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok VIII.).

1.1. V posudzovanej veci prvoinštančný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 1, § 2 ods. 2, § 8a ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“), § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „Nariadenie“), keď z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaní sú vlastníckmi, resp. spoluvlastníkmi bytov, ktoré sa nachádzajú v obytnom dome na ul. Z. č. 58-XX v V. a so žalobcom nemajú uzavretú zmluvu o výkone správy. Žalobca ako správca obytného domu na základe Zmluvy o výkone správy zo dňa 26.2.2000 zabezpečuje správu bytového domu, dodáva služby spojené

s užívaním bytu nielen pre riadne platiacich vlastníkov bytov, ale aj pre neplatičov, keďže poskytovanie služieb a médií neplatičom sa jednoducho nedá oddeliť. Žalovaní vlastnia byty v obytnom dome, v ktorom nie je možné technicky odpojiť neplatičov bytov od dodávky služieb, služby spojené s nerušeným užívaním bytu a dodané média žalovaným žalobca zabezpečil riadne, títo ich prijali (teplo na vykurovanie, na ohrev vody, vodu, elektrinu atď.), aj keď neposkytli žalobcovi žiadne zálohy na tieto spotrebované služby a média za ich byty, vyúčtovania nákladov za roky 2010, 2011 a 2012, ktorými žalobca vyčíslil skutočné náklady za poskytnuté plnenia prevzali, tieto nereklamovali, podklady pre ich vypracovanie žalobcovi riadne poskytli (odpisy vodomeroch, počty bývajúcich osôb), služby žalobcu ako správcu využívali a aj využívajú.

1.2. Prvoinštančný súd nespochybnil právo žalovaných namietat' platnosť zmluvy cestou súdu, mal však za to, že samotné spochybnenie platnosti zmluvy neznamena, že žalovaní nemajú povinnosť uhrádzať platby za služby a médiá, ktoré im žalobca práve v zmysle tejto zmluvy dodáva a ktoré oni spotrebúvajú. Mal za to, že žalovaní týmto svojím konaním v rozpore s dobrými mravmi zasahujú do práv a oprávnených záujmov ostatných vlastníkov, z čoho vyvodil aktívnu legitimáciu žalobcu v spore. Vzhľadom i na to, že žalobca si môže uplatňovať prostredníctvom súdu práva vlastníkov bytov a nebytových priestorov voči neplatičom, t. j. žalovaným 1/ až 10/, na základe zmluvy o výkone správy zo dňa 26.2.2000, o ktorej neplatnosti doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Nakoľko teda žalovaní neuhrádzajú za poskytované služby a médiá žalobcovi ako ich dodávateľovi a v súčasnosti jedinému správcovi bytového domu na Z. príslušné platby, v dôsledku čoho vznikol žalovaným v roku 2010 až 2012 (tieto roky sú predmetom tohto konania) nedoplatok vo výške, ktorý v konaní žalovaní nijako nespochybnili, považoval výšku uplatneného nároku voči jednotlivým žalovaným za nespornú a teda preukázanú, preto žalobcovi nároky voči jednotlivým žalovaným priznal, vrátane nároku na zaplatenie odmeny za výkon správy. Žalovaným zároveň uložil zaplatiť úroky z omeškania nakoľko boli v omeškaniach so zaplatením ročných vyčíslených nákladov za dodávku služieb a tovarov potrebných k riadnemu užívaniu ich bytov, ktoré boli za rok 2010 splatné od 1.6.2011, za rok 2011 od 1.6.2012 a za rok 2012 od 1.6.2013. Súd prvej inštancie tak priznal žalobcovi úroky z omeškania v jednotlivých rokoch podľa úrokovej sadzby, ktorá v roku 2011 bola vo výške 9,25%, v roku 2012 vo výške 9% a v roku 2013 vo výške 25,05%.

1.3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1, 2, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a priznal žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia proti neúspešným žalovaným v plnej výške.

2. Na odvolanie všetkých žalovaných Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. decembra 2020 sp. zn. 7Co/227/2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku I, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanému 1/ sumu 3.845,53 eur, výroku II, ktorým priznal žalobcovi proti žalovanému 2/ a žalovanej 3/ spoločne a nerozdielne sumu 6.987,55 eur, výroku III, ktorým priznal žalobcovi proti žalovanej 4/ sumu 4.917,38 eur, výroku IV, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanému 5/ a žalovanej 6/ spoločne a nerozdielne sumu 6.096,14 eur, výroku V, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanej 7/ sumu 3.747,37 eur, výroku VI, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanému 8/ sumu 3.829,21 eur a výroku VII, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanému 9/ a žalovanej 10/ spoločne a nerozdielne sumu 5.500,63 eur, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ako vecne správne potvrdil a v časti príslušenstiev k jednotlivým priznaným istinám (úrokov z omeškaní) zmenil čo do ich jednotlivých splatností a vo zvyšku žalobu v tejto časti (úrokov z omeškania) zamietol a zmenil výrok o náhrade trov konania.

2.1. Odvolací súd s odkazom na § 454, § 456 veta prvá, § 458 ods. 1, § 563 Občianskeho zákonníka pri právnom posudzovaní žalobou uplatňovaného nároku vychádzal z nespornej skutočnosti, že žalovaní ako vlastníci bytov neuhrádzali mesačné zálohové platby do fondu údržby a opráv a ani platby za dodávky a služby, ktoré im boli poskytované, resp. zabezpečované v súvislosti s užívaním bytov. Dodávky a služby poskytované prostredníctvom žalobcu žalovaní prijímali a požívali, čo potvrdili svojimi výpoveďami v konaní pred súdom prvej inštancie. Zo strany žalovaných nebola vznesená argumentácia, ktorou by bola prejavovaná nespokojnosť vo vzťahu k dodávaným službám, resp. akékoľvek výhrady ku kvalite dodávok v tomto smere vo vzťahu k žalobcovi. Žalobca tak fakticky vykonával správu obytného domu nepretržite od 1.3.2000, a to aj vo vzťahu k žalovaným, za ktoré žalovaní neuhrádzali platby. Za plnenia

spojené s užívaním bytov aj za neplatičov (žalovaných) bolo platené dodávateľom prostredníctvom žalobcu. V konaní bolo síce preukázané, že žalovaní platia mesačne v prospech bankového účtu, ktorého majiteľom sú Vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome Z. XX-XX mesačne určité sumy, ktoré si žalovaní určili podľa vlastnej úvahy, avšak disponovať s týmito prostriedkami je oprávnená v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o vlastníctve bytov výlučne spoločnosť W., ktorá fakticky nijakú správu v bytovom dome na Z. ulici č. XX - XX v V. nezabezpečuje a neplní si vo vzťahu k tomuto bytovému domu povinnosti správcu v zmysle zákona o vlastníctve bytov (napr. nevykonáva vyúčtovanie použitia fondu prevádzky, údržby a opráv, úhrad za plnenia rozúčtované na jednotlivé byty a nebytové priestory v dome, a podobne). Tieto finančné prostriedky sa akumulujú na predmetnom bankovom účte, prakticky zostávajú nedotknuté nie sú z nich uhrádzané žiadne dodávky ani služby.

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie na zistený skutkový stav neaplikoval správnu právnu normu, nakoľko nevzhliadol na to, že vo vzťahu k dodávaným médiám a službám do bytového domu dochádzalo v rozhodnom období k určitej nerovnováhe v majetkovej sfére žalovaných voči správcovi, resp. voči ostatným vlastníkom bytového domu, pričom k vzniku tejto majetkovej nerovnováhe nedochádzalo na základe skutočnosti, ktorá by mala zmluvný či iný charakter. Táto nerovnováha spočívala v tom, že na jednej strane zo strany ostatných vlastníkov bolo riadne plnené správcovi, ktorý následne uhrádzal za tieto plnenia príslušným dodávateľom a na druhej strane k plneniu zo strany žalovaných voči bankovému účtu, ktorý spravuje subjekt, ktorý tieto finančné prostriedky len akumuluje na účte. Treba poukázať aj na to, že finančné prostriedky, ktoré žalovaní poukazovali mesačne na predmetný bankový účet, poukazujú v sumách vo výške tak, ako samovoľne uznali za vhodné a nemôžu tak odzrkadliť reálnu spotrebu či výšku platieb za dodávané plnenia do bytového domu aj s poukazom na absenciu ročného vyúčtovania, ktoré by žalovaní platili inému subjektu. Na strane druhej zo strany správcu, resp. ostatných vlastníkov dochádzalo k plateniu za dodávané plnenia aj za žalovaných. Takáto vzniknutá majetková nerovnováha vznikla medzi subjektami bez akéhokoľvek právneho dôvodu, preto má odvolací súd za to, že medzi žalovanými a vlastními bytového domu došlo k vzniku právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia, ktorý predstavuje osobitný záväzkový právny vzťah vyplývajúci z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Na jednej strane tak došlo k prospechu na strane žalovaných v podobe prijatých plnení a k reálnemu úbytku v majetkovej sfére vlastníkov bytov v bytovom dome, resp. správcu, ktorí za poskytnuté plnenia uhrádzali prostredníctvom žalobcu príslušným dodávateľom. Daný majetkový prospech je objektívne merateľný u každého zo žalovaných prostredníctvom žalobcom predložených vyúčtovaní nákladov za užívanie bytu a plnení spojených s užívaním bytu za roky 2010, 2011 a 2012. Správca musel mať vedomosť (vzhľadom aj na prebiehajúci spor z roku 2000), že plní (platí faktúry dodávateľom) aj za žalovaných, nakoľko preddavky na plnenia sú zo strany vlastníkov bytov platené mesačne vopred a žalovaní ich neuhrádzali. Súd prvej inštancie na právny vzťah medzi žalobcom a žalovanými, z ktorého vyvodil priznaný nárok, mal aplikovať príslušné normy Občianskeho zákonníka pojednávajúce o bezdôvodnom obohatení, konkrétne ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka, keď k bezdôvodnému obohateniu dochádzalo zo strany žalovaných vzhľadom k tomu, že za nich plnili ostatní vlastníci bytov, napriek tomu, že plnenia spotrebúvali žalovaní. Právny nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovaným je právne subsumovateľný pod ustanovenie § 456 vetá prvá, v zmysle ktorého sú žalovaní zaviazaní povinnosťou bezdôvodné obohatenie zaplatiť tomu, na úkor ktorého sa získalo. Konkrétne výška bezdôvodného obohatenia spočívajúca v poskytnutých plneniach vyplýva z jednotlivých žalobcom predložených vyúčtovaní, vypracovaných pre jednotlivých žalovaných, v ktorých je za jednotlivé roky 2010, 2011 a 2012 presne stanovená spotreba tepla, vody u každého zo žalovaných, rozpočítané náklady za osvetlenie spoločných priestorov, náklady na výťah, odvoz a likvidáciu odpadu, upratovanie a zimná údržba, poisťné, bankové poplatky, havarijnú službu a poplatok do fondu opráv a údržby. Z predložených vyúčtovaní nákladov za užívanie bytu a plnení spojených s užívaním bytu za jednotlivé obdobia sú zrejmé presné sumy celkových nákladov, a teda výšky bezdôvodného obohatenia jednotlivých žalovaných za dané obdobia. Predložené vyúčtovania sú tak dostatočným podkladom pre výpočet výšky bezdôvodného obohatenia, ktoré nastalo na strane jednotlivých žalovaných.

2.3. Vo vzťahu k žalobcom uplatnenej odmene za výkon správy, túto odvolací súd považuje za dôvodnú. Odmena správcu za výkon správy je odmenou, ktorá patrí správcovi za výkon jeho podnikateľskej činnosti, ktorá je predmetom dohody medzi správcou a vlastními bytov v zmluve o výkone správy. S poukazom na to, že v prejednávanej veci bolo ustálené, že medzi stranami nedošlo k uzavretiu zmluvy o

výkone správy, žalobcom uplatnený nárok na odmenu za výkon správy nemožno odvodzovať od zmluvy o výkone správy. Zo skutkového vymedzenia nároku žalobcom vyplýva, že nárok na odmenu za výkon správy si uplatňuje z dôvodu, že za dané obdobie (roky 2010 až 2012) fakticky vykonával povinnosti správcu predmetného bytového domu aj pre žalovaných, t. j. reálne poskytoval žalovaným plnenia spočívajúce vo výkonoch, a to bez právneho dôvodu. Plnenie bez právneho dôvodu je taktiež jednou zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia, ku ktorému dochádza tým, že jeden z účastníkov dostal majetkové hodnoty plnením, na ktoré v dobe jeho poskytnutia neexistoval žiaden právom stanovený dôvod. Keďže plnenie správcu spočívalo v poskytnutých výkonoch aj vo vzťahu k žalovaným, patrí správcovi voči žalovaným právo na peňažnú náhradu s poukazom na § 458 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka. Pri výške priznaného nároku na bezdôvodné obohatenie je dôvodné vychádzať z predložených ročných zúčtovaní, kde v roku 2010 predstavovala odmena správcu sumu vo výške 63,72 eur a v roku 2011 a 2012 sumu vo výške 64,20 eur/ročne. Takáto výška bezdôvodného obohatenia za poskytnuté výkony zo strany správcu je legitímna aj vo vzťahu k ostatným vlastníkom bytov v bytovom dome, preto odchylenie sa od nej nepovažuje odvolací súd za dôvodné.

2.4. Odvolací súd k žalovanými predloženej právnej argumentácii vo vzťahu k zmluvám, ktoré žalobca uzatvoril s príslušnými dodávateľmi uviedol, že nie je dôvodná. V zmysle platnej právnej úpravy zákona o vlastníctve bytov, vlastníci bytu alebo nebytového priestoru v dome mali právo rozhodovať ako spoluvlastníci o spoločných častiach domu a spoločných zariadeniach domu, príslušenstve a pozemku, najmä o spôsobe ich prevádzky, údržby a opráv (§ 14 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov v znení účinnom do 31.8.2002). Dané právo mali vlastníci, pokiaľ takéto si rozhodovanie o týchto veciach ponechali a nezverili ho zmluvou o výkone správy správcovi bytového domu. V zmysle čl. 3.2 Zmluvy o výkone správy uzatvorenej medzi žalobcom a ostatnými vlastními bytov a nebytových priestorov, bola žalobcovi uložená povinnosť uzatvoriť s príslušnými dodávateľmi zmluvy a ich plnenie (dodávka tepla, dodávka vody atď.). S poukazom na to žalovanými tvrdený procedúrny postup vo vzťahu k uzatvoreným zmluvám nebol podľa názoru odvolacieho súdu potrebný.

2.5. S poukazom na to, že odvolací súd žalobou uplatnený nárok právne posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, vo vzťahu k určeniu okamihu splatnosti tohto nároku sa aplikuje ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka. Nepriaznivým právnym dôsledkom porušenia povinností zaplatiť peňažný dlh podľa § 563 Občianskeho zákonníka je vznik omeškania spojený s nárokom veriteľa na úrok z omeškania. Rozhodujúce je teda, kedy nastala splatnosť dlhu. Osoba zodpovedná zo zodpovednostného záväzkovo právneho vzťahu sa dostáva do omeškania zásadne vtedy, ak dlh nesplní v deň nasledujúci po dni kedy bola veriteľom o plnenie požiadaná a od toho dňa môže požadovať úroky z omeškania. Pokiaľ nebol dlžník vyzvaný k splneniu už skôr, za kvalifikovanú výzvu k plneniu sa považuje žaloba. Omeškanie začína prvý deň potom, čo bola žaloba žalovanému doručená. Súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím uložil žalovaným povinnosť zaplatiť aj úroky z omeškania, majúce za to, že žalovaní sa dostali do omeškania so zaplatením ročných vyčíslených nákladov za dodávku služieb a tovarov potrebných k riadnemu užívaniu ich bytu za rok 2010 od 1.6.2011, za rok 2011 od 1.6.2012 a za rok 2012 od 1.6.2013. Vychádzajúc z toho, že nárok žalobcu predstavuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia i pri posudzovaní otázky okamihu splatnosti pohľadávky žalobcu bolo potrebné vzhliadnuť na to, kedy boli žalovaní žalobcom kvalifikovane vyzvaní na plnenie. Za kvalifikované výzvy za daných okolností odvolací súd považoval jednotlivé žalobcom predložené Výúčtovania nákladov za užívanie bytu a plnenia spojené s užívaním bytu doručované žalovaným, v zmysle ktorých boli jednotliví žalovaní za rozhodné obdobie vyzvaní, aby nedoplatky uhradili do 15 dní od doručenia jednotlivých výúčtovaní. V prípade absencie doručienky v prípadoch, pri ktorých si niektorí žalovaní neprevzali zásielku obsahujúcu výúčtovanie, odvolací súd vychádzal z toho, že oznámením do poštovej schránky o uložení zásielky, nadobudli adresáti (žalovaní) objektívnu možnosť zoznámiť sa s obsahom zásielky (výúčtovaním) a nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne zoznámil s obsahom doručovaného úkonu, nakoľko postačuje, že mal objektívnu možnosť spoznať jeho obsah. Pokiaľ však absentoval údaj potrebný pre posúdenie doručenia výúčtovania, za kvalifikovanú výzvu v zmysle predchádzajúceho bodu odvolací súd považoval až doručenie žaloby.

2.6. O trovách konania t. j. prvoinštančného konania aj odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP a § 396 ods. 1, 2 CSP. Vychádzajúc z toho, že žalobca bol v konaní plne úspešný v časti istiny ako aj v prevažnej časti úrokov z omeškania odvolací súd ustálil, že je dôvodným priznať žalobcovi proti žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu

100%, tak, že žalobcovi proti žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 11,01 %, proti spoločne a nerozdielne zviazaným žalovaným 2/ a 3/ priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 20,01 %, proti žalovanej 4/ priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 14,08 %, proti spoločne a nerozdielne zviazaným žalovaným 5/ a 6/ žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 17,46 %, proti žalovanej 7/ priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 10,73 %, proti žalovanému 8/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 10,96 % a proti spoločne a nerozdielne zviazaným žalovaným 9/ a 10/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 15,75 %.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali všetci žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Po rekapitulácii priebehu konania pred oboma nižšími súdmi navrhli, aby dovolací súd obe rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietali nepreskúmateľnosť odvolacieho rozsudku, ktorý prebral právne závery rozhodnutia súdu prvej inštancie bez odpovede na zásadnú odvolaciu argumentáciu týkajúcu sa posúdenia platnosti a účinnosti zmluvy o výkone správy ako celku, práve ktorá odpoveď predstavuje zásadný a významný predpoklad aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú od začiatku sporujú. Napadnutý rozsudok pri zmene právneho posúdenia nároku aktívne nelegitimovaného žalobcu z nároku na plnenie na nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odvolací súdom bez nariadenia dokazovania na pojednávaní považujú dovolutelia aj za nepredvídateľný.

3.2. Dovolutelia tiež namietali, že súdy nižších inštancií nesprávne právne posúdili existenciu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore, a to v rozpore s § 6, § 8 a § 14 zákona č. 182/1993 Z. z., keď podľa názoru dovolutel'ov bez dodržania zákonnej úpravy primárne upravenej v tomto zákone faktický výkon správy prostredníctvom správcu nebol a nie je možný. Ako dovolutelia uviedli, jedine platne uzavretá zmluva o výkone správy zakladá správcovi aktívnu legitímáciu konať v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 29. júna 2021 sp. zn. 1Cdo/60/2019, ktorý bol publikovaný pod č. 7/2021 ako R 80/2021, ktoré rozhodnutie pre daný spor považuje za rozhodujúce, nakoľko sa v ňom najvyšší súd v skutkovo obdobnej veci jednoznačne vyjadril, že otázku platnosti rozhodnutí prijatých zhromaždením vlastníkov nemôže súd posudzovať v inom konaní než v konaní podľa § 14 ods. 4 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení do 30.9.2014 a to ani ako otázku predbežnú. Žalovaní spomínané konanie využili, v ktorom konaní súd právoplatne rozhodol a žalobu žalovaných o neplatnosť právnych úkonov a uznesení prijatých na schôdzach vlastníkov zamietol (rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2022 sp. zn. 3Co/275/2017).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolutel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným

spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

14. Z uvedeného vyplýva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. V rámci podaného dovolania žalovaní vytýkali odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s ich kľúčovou odvolacou námietkou, ktorá sa týkala posúdenia platnosti a účinnosti zmluvy o výkone správy ako celku, práve ktoré posúdenie predstavuje zásadný a významný predpoklad aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore (bod 3.1.).

16. Odvolací súd napriek tomu, že v odôvodnení napadnutého rozsudku danú výhradu žalovaných ako odvolateľov uvádza ako podstatnú, dokonca v rozvinutom rozsahu (bod 4 tohto rozsudku), vo svojich dôvodoch v podstate na ňu nereaguje.

16.1. Odvolací súd v odôvodnení len poukazuje na to, že „...v konaní nebola preukázaná hmotnoprávna existencia zmluvy o výkone správy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovanými. Z predloženej zmluvy o výkone správy (č.l. 513-518) totiž nemožno vyvodit', že bola uzatvorená so žalovanými...“ (bod 14 napadnutého rozsudku) a tiež, že „Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že správu bytového domu na Z. ulici č. XX - XX v V. fakticky vykonáva žalobca, a to na základe uzatvorených zmlúv o výkone správy s ostatnými vlastníkami bytov v bytovom dome, resp. na základe pristúpenia, či prechodu práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o výkone správy, a to v prípade nových vlastníkov bytov v súlade s účinným ustanovením § 8a zákona o vlastníctve bytov ku dňu prevodu jednotlivých bytov. Predmetné zmluvy predložil žalobca na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 28.03.2019 (č.l. 526) a sú súčasťou predmetného súdneho spisu. Odvolatelia v konaní síce predložili jednotlivé zmluvy o výkone správy (v podaní zo dňa 15.04.2019, Predloženie listinných dôkazov žalovanými 1/ až 10/ na základe výzvy súdu), ktoré žalovaní uzatvorili s V., Mlynské nivy 61, 827 22 Bratislava, avšak tieto listinné dôkazy nepreukazujú neplatnosť zmlúv o výkone správy, ktoré majú uzatvorené ostatní vlastníci so žalobcom a takáto skutočnosť nevyplýva ani z vykonaného dôkazu súdom prvej inštancie, a to zo Zmluvy o výkone správy č. XX/XX/XXX so správcom P., nakoľko v tejto zmluve absentujú podpisy zmluvných strán (správcu aj vlastníkov bytov). Možno tak prijať záver, že žalobca zároveň aj fakticky vykonáva správu bytového domu nielen vo vzťahu k ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov, ale aj vo vzťahu k žalovaným. Analogicky tak možno zo vzťahu ostatných vlastníkov bytov v bytovom dome k žalobcovi vyvodzovať, že tento bol v mene ostatných vlastníkov aj oprávnený vymáhať plnenia, ktoré za žalovaných ostatní vlastníci z fondu prevádzky a údržby uhradili, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu v tomto konaní.“ (bod 15 napadnutého rozsudku).

16.2. Odvolací súd si aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu v tomto spore posúdil sám ako otázku predbežnú (i keď mal vedomosť o konaní sporových strán, v ktorom sa posudzovala platnosť Zmluvy o

výkone správy zo dňa 26. februára 2000), pri ktorom posúdení ale nedal žalovaným odpoveď na ich zásadnú odvoláciu argumentáciu, ktorá bola založená na spochybňovaní platnosti a účinnosti zmluvy o výkone správy ako celku, práve o ktoré posúdenie žalovaní opierali nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu namietané náležite posúdiť a odôvodniť a to i v kontexte ustanovení § 6, § 8 a § 14 zákona č. 182/1993 Z. z. účinného do 31. augusta 2002, t. j. účinného v čase uzavretia Zmluvy o výkone správy z 26. februára 2002, práve na ktoré zákonné ustanovenia žalovaní v odvolaní odkazovali.

16.3. Rozhodnutie odvolacieho súdu malo k odvolacej argumentácii žalovaných zaujať stanovisko a malo ozrejmiť skutkové a právne závery takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov a aby mohla skutkovo aj právne proti rozhodnutiu argumentovať. Keďže odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu uvedené obsahové náležitosti nemá, možno skonštatovať, že je nepreskúmateľné.

17. Na základe nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva žalovaných (dovolateľov) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené z procesných dôvodov, nepovažoval dovolací súd za potrebné vyporiadať sa s ďalšími, v dovolaní namietanými vadami (bod 3.1., 3.2.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.